

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

Direcció, Redacció y Administració
Travessia de la Rambla, n.º 12
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »
Anuncis á preus convencionals.	

LA COLLA DEL CARRER

MEMORIAS DE XICOT

PER EN

JOAN PONS Y MASSAVEU

Que la literatura catalana segueix ab curs triomfal la vía que li obriren los benemérits pares de sa renaixensa, ningú pot duptarho y es una veritat axiomática, malgrat la indiferencia despreciativa que inspira á nostres *compatricis* d' enllá del Ebro. Existeix en efecte una forsa ó esprit vital que manté viva aquella flama que l' autor de la oda «á la patria» encengué ab una guspira del amor que sentia per sa terra; y com segons resa l' aforisme escolástich las potencias se manifestan pels actes, ardents y espléndidas son també las manifestacions que surten d' aquest centre vital de nostra literatura, verda-der cor de la mateixa, ple de sanch generosa. *Lo Somni de Sant Joan* de Mossen Verdaguer y las *Poesías d' Angel Guimerá* nos proban quanta es actualment la ardencia de aquest foch sagrat que may dehuen deixar apagar aquells *quos æquus amovit Júpiter*.

La Colla del Carrer narració escrita per en Joan Pons y Massaveu es altra de las manifestacions que demostran la vitalitat de nostra literatura. Son autor no es nou en lo cultiu de la mateixa; es d' aquells que portan bastants anys d' honrós servey, si be s' troban al mitx de sa carrera; una verdadera *menudalla* de poesías originals varen darlo á coneixer com á poeta intencionat y altre *menudalla* de quadros en

prosa revelá en ell un prosista castis que ab rahó lo crítich francés Savine posa en lo quàdro d' honor de nostra moderna prosa y entre 'ls contats que en ella avuy se distingeixen. Sa darrera obra *La Colla del Carrer*, mes extensa que las demás de son autor es una veritable novela de costums, ab un tó vagorós y llunyá, molt llunyá, de novela trascendental. Si l' autor s' hagués limitat á una autobiografía, es evident y fins vulgar qu' ell mateix ó millor, sa *subjectivitat* hauria sigut l' héroe de la narració. Referintse á lo mateix diu la eminent escriptora castellana Pardo Bazan que 'l qui ressenya sa historia sent un desitj d' expansió, un afany irresistible de comunicar al públich los mes íntims de sos pensaments; héus aquí la verdadera autobiografía. En *La Colla del Carrer* falta aquest element individual subjectiu pera tenir aqueix nom; donchs per més que l' autor es lo qui conta los fets de sa propia vida, exposa sos pensaments y apreciacions ab llenguatge propi y per lo tant, en sentit absolut, degui calificar-se sa obra de autobiográfica, es mes aviat una senzilla novela de costums; y no ho dihéu perquè trobém á faltar en ella las psicologías y sentimentalismes romántichs del autor del Jocelyn, per exemple; sino per la falta d' unitat en lo conjunt de la narració que fá qu' aquesta 's transformi en altra col·leció de quadros en prosa en los que 'l senyor Pons y Massaveu n' es verdader especialista.

Mes deixant apart aquestas consideracions, nos plau fer constar que la obra está escrita ab amor y en los recorts de la infantesa que l' autor hábilment sab invocar y remourer lo llegidor queda transportat magicament á *aquell temps qu' era felis* (que diu Guimerá) y ab tant hermosa evolució del pensament, sent tota la plácida melangía, tota la dolsor de la anyoransa, y es tant dols aquest sentiment, inspirat pels recorts de la edat en que *no 's te mes pena que la de comptar los días que restan del dilluns al dijous y del dijous á la festa tan desitjada...*! (1) Es tan dols, repetim, que l' autor mes novell ó menys afavorit de las musas, sabría inspirarlo ab la sencilla narració, ben sentida, dels recorts de sa infantesa. Podria servir sens cap dupte aquest sentimental tema pera fe simpátich á un argument de duptosa moralitat ó senzillament immoral, semblant en aixó als autors dramátichs que per atraures la simpatía y l' interés del públich, fan eixir á las taulas

(1) *La Colla del Carrer*, pág. 84.

una ó duas angelicals criaturas de sis anys refulant sentidas estrofas ó plorant llágrimas ignoscentas.

¿Pot aplicarse aquesta consideració á *La Colla del Carrer*? De cap manera. Si l' argument es sentit é interessant, son desenrotllat (massa mancat d' unitat) y sa execució, están ben portats. Respecte á aquesta, debem dir ab tota franquesa que alguna volta la trobém deficient per no marcar ab la entonació deguda algunas escenas interessants ó 'ls clars y obscurs de alguna descripció. Lo llenguatge es pur mes la constant aspiració á aquesta puresa que anima al autor en tota l' obra, fá que caigui en algunas ocasions en l' us de paraulas arcaicas y de frases conceptuosas.

Mes per demunt de aquets defectes, brillan fins al punt d' eclipsarlos, la destresa en la descripció de sos gráfichs quadros, alguns dels quals, con lo joch de la lotería en la botiga del senyor Aleix son plens de vritat; la encertada pintura dels characters ó tipos, la mateixa puresa y concisió del llenguatge, lo escayent de molts paraulas qu' interpretan gráficamente la vivesa ó energía del concepte, y sobre tot, la especial atracció que l' llegidor sent en la obra, com si d' ella 's despreguessin olorosos perfums de bellesa y qu' en vritat se desprenen de la bondat del argument d' aquella y de sa casi felís execució.

ERNEST MOLINÉ Y BRASÉS.

SECCIÓ POLÍTICA

Ab motiu dels escándols produhits últimament en la Fàbrica de Tabacos de Madrid per las cigarreras, hi han hagut de intervenir lo Gobernador, 'ls Ministres, lo capitá general y no sabem si tot l' exércit espanyol.

Quant hi han huelgas en las poblacions industrials de Catalunya, per terribles que sigan, tenen que arreglarho 'ls mateixos fabricants perque las autoritats superiors contestan ab *sans façon* que no es cosa seva lo posar ordre á casa nostra, com si no contribuissin á pagar los sous que guanyan.

¡Justicia á la madrilenya!

¡Sembla mentida qu' al veurer aquestas cosas, encare quedin industrials catalans capassos de perteneixer als partits polítichs que de tal manera 'ns tractan!

De tots modos lo govern espanyol ha dat, ab motiu de lo de las cigarreras, una bona mostra de galanteria.

Los fabricants y obrers son homes y poden entendrers ells ab ells y á solas, pero las cigarreras...

¡La mes bella mitat del género humá!

Encare que siga un género de lo mes esqueixat que pot veures, y ab la *navaja* en la *higa* los polítichs centralistas hi estarán he sempre.

No faltaria més; *flamenchs* ab *flamenchs* no 's mossegan.

Segóns sembla las potencias de Europa veurian ab gust y es probable qu' ho demanim, que la nació espanyola s' encarregués de posar ordre en Marruecos, dat cas d' algún disturbí de consideració en aquella part d' Àfrica.

Si 'ls espanyols ho toleran, lo qu' es 'l govern es capás de ferho.

Aixó si, treurían las castanyas del foch pera que 'ls altres se las menjessin.

Qu' es lo sistema que segueixen los patricis espanyols que no tenen ni sistema ni amor patri.

Parlant de la qüestió dels alcohols, diu un periódich que afortunadament lo país sab esperar.

¿Esperar? Ni aixó sabem fer ja los espanyols.

¿Qué podem esperar de la farsa gubernativa?

Ni la Reyna Regent s' escapa del mal servey de correus y telégrafos que tenim á Espanya.

Dias enrera 's va retornar á Alemania una carta dirigida á la reyna, per no saber á qui anava dirigida.

Després la reyna va rebre un telégrama de son germa, arxiduch d' Austria, que sent tirat desde 'l port de Mahó pera San Sebastian, va arribar aixís:

Para Sebastian de Madrid.

Al rebre'l S. M., després d' alguns travalls com es de suposar, volgué enterarse del port hont estava l' arxiduch y Sagasta no pogué aclararho, puig qu' ab sentit comú, poch comú á la gent de la seva classe, compregué que Madrid ho era tot menos port de mar.

La Reyna ab just motiu va queixarse del modo que la tractava 'l senyor Mansi, director de comunicacions, qui, sens lo respecte degut, la va confondre ab la majoria de 'ls espanyols igualment maltractats per la secció de correus y telégrafos.

Desitjariam que las justas queixas de S. M. faigin mes efecte que las que diariament exposan sos súbdits.

LA PUBILLA DEL MAS D' OMS ⁽¹⁾

A mon mellor amich En Fermí Ribera y Canyella

Tan guapeta, tan blanqueta,
tan rosseta com fil d' or.

I

Es hermosa com un àngel
la pubilleta del Más d' Oms.
Té per llavis dos poncellas
y per galtas duas flors;
los ullets los cors encenen
y creman com sol d' Agost.

(1) Llegida en la vetllada literaria-musical celebrada en la nit del 30 del passat Juriol, en lo «Centre Català» d' aquesta ciutat.

y als donzells que la voltejan
los té captivats á tots.

—
Dels donzells que la voltejan
un ni ha de molt rumbós
que la hermosa pubilleta
li ha entregat lo seu cor.
Si los dos donzells s' estiman,
be massa qu' ho véu tothom.
Si á passeig surt la pubilla,
á passeig surten tots dos.

—
Si lo donzell es molt pobre,
la pubilla té molt or.
Si 'l donzell té sols privansas,
lo pubilla obté 'l que vol.
Y ab anells y ab arracadas,
ab rubins que son dels bons,
ne rumbeja molt joyosa
la pubilla del Más d' Oms.

—
A las nits de blanca lluna
los ayments baixan al hort,
y al mitj de gayas floretas
se declaran llur passió.
Lo donzell perque 's veu pobre
diu qu' aixó li don' condol.
La pubilla, diuli:—Alégrat,
perqué téu será mon or.

—
Ja veyéu si es generosa
la pubilla del Más d' Oms,
tant guapeta,
tant blanqueta,
tant rosseta
com fil d' or.

II

Tot d' una arriba á n' al poble
un senyoret molt rumbós.
Porta 'ls dits plens de esmeraldas
y va umpler de joyas d' or.
Tots l' esguardan curiosos,
y ell demana 'l Más dels Oms.
Ja lo camí tots li ensenyan
y ell y marxa ab goig al cor.

—
Aixís qu' arriba á la porta
ja li ha bordat un gos.
Tant bon punt ha dit qui era,
li fa pas lo majordom.

Al veurers ab la pubilla,
 ella diu:—Es molt hermós.
 Y ell digué allavors:—M' agrada
 la pubilla del Más d' Oms.

Quan l' ha vist lo pare d' ella
 ha tingut gran alegroy,
 y 'ls dos dintre d' una cambra
 s' han tancat per estar sols.
 Al cap d' un rato que hi eran,
 han sortit parlant los dos.
 Si está alegre 'l pare d' ella
 l' altre porta goig al cor.

Ja oridan á la pubilla
 que alli fila en un recó
 y son pare li diu:—Mira:
 aquest será ton espós.
 Tindrás rubins, esmeraldas,
 pedrerías, vestits bons...—
 y ella diu:—Si 'm dona prenas
 des d' ara lidonch mon cor.

Ja veyeu si es envejosa
 la pubilla del Más d' Oms,
 tant guapeta.
 tant blanqueta,
 tant tosseta
 com fil d' or,

III

Per lo poble las comares
 van dihent per tot l' entorn
 que l' hermosa pubilleta
 se casa ab un rich senyor.
 Si la pubilleta es rica,
 lo senyor te molt més or,
 y diuhen si l' ha cegada
 lo brill de sa lluhentó.

Lo donzell que l' estimava
 din qu' ho ha sapigut tot;
 y si avans estava alegre,
 are al véurel fa condol.
 Y sempre se 'l véu pel poble
 ostentant negra tristor,
 y may, com ans, riu y canta,
 ni fa broma ab los minyons.

En cambi la pubilleta
 ab joy rumbeja per tot

faldellins de seda y grana,
giponets de llana y gró.
Se passeja per lo poble
ab son semblant orgullós,
dant miradas de despreci
á las noyas y als minyons.

—
Un dia 'l donzell la trova
y li diu tot furios:
—¿Qué n' has fet de tas promesas?
¿Qué n' has fet de ton amor?
Y diu que va contestarli
la pubilla del Más d' Oms:
—Entre pobresa y riqueza
trio á n' ell que te més or.

—
Ja veyeu si es clara y franca
la pubilla del Más d' Oms,
tant guapeta,
tant blanqueta,
tant rosseta
com fil d' or.

IV

Ja repican las campanas
y es só de festa son toch;
ja son repiqueitx escampa
la gent del poble per tot.
Y ja diuen las comares
y las noyas y 'ls minyons
que va á casarse ab gran luxo
la pubilla del Más d' Oms.

—
A la plassa de la Iglesia
ab ánsia espera tothom
que lo casament arribi
de la noya y del senyor,
Y en tant qu' esperan, mal diuen
de la núvia ab estranyys mots.
L' un diu qu' es molt ingrata.
L' altre diu que te mal cor.

—
De cop las campanas paran
de llensar á festa 'l vol,
y entristeixin tot lo poble
posantse á tocar á morts.
Y en tant que 'l casament marxa
envers á la Iglesia ab goig,
ja trovan un carro fúnebre
qu' al fossar hi porta un mort.

—¿Quí es, va pregunta 'l nuvi,
quí es, hermosa, aquest mor?—
Y va respondre ab despreci
la pubilla del Más d' Oms:
—Es un jove que m' aymava
ab engendrada passió,
y com que 'l cor vaig matarli,
ara s' ha mort sense cor.

Ja veyeu si es orgullosa
la pubilla del Más d' Oms,
tan guapeta,
tant blanqueta,
tant rosseta
com fil d' or.

V

Aixis qu' aixó sent lo nuvi,
ja li diu que no la vol,
puig no vol casarse ab noyas
que aixis destrossan los cors.
Si la pubilla sorpresa
no ha llensat trista un sol plor,
son pare fort sangloteja
que 'l sentirlo fa condol.

Ja torna la comitiva
envers en lo Más dels Oms.
Ja la gent que l' esperava
ha rebut un xasco fort.
Aixis que aixó va saberse
va dispersarse tothom,
y ho retallan las comares,
y 'n fan broma los minyons.

La pubilla xasquejada.
ja ningú la veu en lloch;
y ja 's diu per tot lo poble
si plora son desconsol.
Mes al cap de quatre días
d' haver passat tot aixó,
va torná á rumbejá airosa
la pubilla del Más d' Oms.

Porta faldellins de grana
y gipons de seda y gró;
y los dits plens d'esmeraldas
y rubins de los mes bons.
Dona dolsas miradetas
per tornar á inflamar cors,

pero 'ls donzells quan la veuhen
tots fugen de son entorn.

—
Y las noyas se 'n alegran,
y 'n fan broma los minyons,
y de tots se veu xascada
la pubilla del Más d' Oms,
tan guapeta,
tan blanqueta,
tant rosseta
com fil d' or.

J. PUIG CASSANYAS.

DISCURS

LLEGIT PER DON JOSEPH FRANQUESA Y GOMIS, PRESIDENT DEL JURAT DEL CERTÁMEN LITERARI DE SANS, EN L' ACTE DE LA DISTRIBUCIÓ DELS PREMIS, LO DÍA 24 D' AGOST DE 1887.

(Acabament)

Cayguda després en mans de la Casa de Fransa, la nació mes unitarista del mon, s' apartá mes y mes, per bon remey, de sa ruta salvadora, y la supressió de las llibertats catalanas, y, en fi, la miseria y 'l desprestigi d' Espanya, que ja ni ideals propis pogué tenir, foren lo trist resultat de la continuació de son desdixat sistema. Y al arribar al sigle present, res guanyarem tampoch ab la propagació de algunas novas ideas, altre vegada vingudas de Fransa y fillas de sa revolució y que no eran sino un cambi de forma d' absolutisme, un capbussó de clases, res de sustancial y sobre tot res que no 'ns fos completament exòtich. Solsament per la cobardía de nostres reys, quan caygué sobre la pobre Espanya 'l colós de la guerra, l' heróich Napoleón, s' estremiren de despit y d' indignació las entranyas de la nostra Peninsula, y una ratja poderosa y forta d' amor á la independencia despertá la vida de las antiguas regions y cada una de per sí espantá ab sa alenada patriótica á l' águila imperial que fugí ferida mortalment de las ombrívolas concas d' una terra que mostrá encara ser tant infortunada com indomable.

Lo gran poeta anónim de la Polonia creu á Napoleón lo precursor de la independencia de las nacionalitats modernas, com César ho fou de la de las antiguas. A ell atribueix la causa del despertament de sa patria, encara que fou per desgracia infrutuós, y fins sembla donarli la rahó la Grecia al obtenir una independencia no somniada feya sigles. ¡Quí sab si en nostra guerra de la Independencia deuriam cercar també l' arrel primitiva del despertar regional que avuy nos ocupa! No hi ha com una opressió brutal y desenfrenada pera fer pensar en la Llibertat.

Pero torná aviat en Espanya á surar l' odiós sistema de avans, encare que disputantse aquesta vegada ab las vellas teorías nascudas de la Revolució francesa, promoventse una guerra digna de feras entre 'ls dos absolutismes y limitantse tot á que 'l nou vingúes á sustituir lo vell.

Per tot arreu se manifestá allavoras un desgavell espantós, una confusió y desorientament en las ideas que ben clar significavan lo estranyas que 'ns eran y una intolerancia en los *avansats* y en los *atrasats* que repugna y fa detestable tot aqueix período. En guerras civils dignas de bandolers, se vejé als partidaris del *altar* y 'l *trono* cremant iglesias é insultant als relligiosos y als partidaris de la Llibertat, brandant lo punyal ó encarant lo fusell contra 'l que no pensés com ells. Y aixís hem arribat fins ara sens cambiar més que en la forma la manera de ser oprimidas las regions de nostra Nació, ab la sola diferencia de que ab *las grans conquistas de la Llibertat moderna* y ab la excusa de fer entrar á Espanya en lo concert de las nacions, se las ha gravat d' impostos insoportables y se las hi ha arrancat fins l' últim vestigi de llibertat verdadera y de vida propia que poguéis restar en ellas com may s' havia atrevit á ferho lo despotisme mes descarat dels nostres Reys.

Aixís hem arribat fins al estat d' ara en que Espanya dorm en tranquil·litat ben guanyada després de quatre sigles d' agitació y de treballar pera no fer res, y atrofiada en sa existencia, sense més ideals, ¡impossible sembla! que 'ls de tornar á comensar sa ruta, suspirant alguns encara porque tornin aquells sigles de conquistas, causa de totas nostras desventuras, viu entre la indiferencia d' Europa, que no 's recorda d' ella sino pera riures de sos castells en l' ayre y pera celebrarli entre mal contingudas riallas de menyspreu, sos *toreros*, sos *chulos*, y lo que encara 'ns costa més car, pero que també 'ls diverteix forsa, sos oradors y jefes de partit.

Perque ara aixó es lo que priva. Gracias al predomini de la gent meridional en lo mangoneig de la cosa pública, á que 'ls hi dona indispensable dret lo tenir ben trencat lo fré de la llengua y una natural desinvoltura, venen á ser com una vintena los partits que han de feros felissos, y aquí es de veure com saben sacrificar-se cambiant de opinions cada día y admetentlas totas per medi d' evolucions y enginyosas compostas, y d' ells ha surtit també la salvadora teoria del torn pacífich en lo poder, que podria semblar monstruosa á una conciencia plena d' escrúpols, pero que ara resulta molt moral y la única que pot tapar las bocas de tothom. Cada partit te 'l seu capitost que viu á Madrid y que desde allí disposa y mana lo que ha de fer tota la seva colla, y ell no es rey absolut pero dicta úkases, fulmina exco-

munions, promet plassas pera 'l día del triunf y desde la seva altura olímpica explica al país per medi de discursos kilométrichs las virtuts de la gran idea que informa 'l seu partit, que en termes més clars vol dir la de pujar aviat, y que ve á ser com l' elíxir del doctor Dulcamara, que ho ha de curar tot. Y aqueixos fabricants de discursos, davant dels quals eran cosa de per riure los *sofistas* grechs, tenen per las provincias *comités* á sas ordes y diaris sostinguts per lo *requeté* de la tropa y que publican las sevas disposicions, marxant aixís compactes y units á só de trompeta los batallons dels partits espanyols, sense que 's permeti á ningú discutir los actes del jefe perque la disciplina del partit es més severa que la del exércit y s' ha descubert que lo subjectarshi del tot no es abdicació de la dignitat del sér que pensa, sino mostra acabada de recomanable patriotisme.

Y veyeuse aquí com tenim avuy la pobra Espanya. Entregada á aqueixa turba afamada de poder y que quan disfruta del mateix no 'ns fa viure sino d' etzagalladas, perque no 's projecta plan que no sia un desvari, ni pensament que no sia un deliri, en lo únich que tots van á la una es en pretender unificarho tot, llengua, lleys, costums, á fi d' evitar lo robustiment de las ideas regionals que tant los espan-tan perque tant contra ell se dirigexen.

Pero la idea regional s' imposa. Pera acabar ab tan falsos redemptors que 's disputan miserablement lo poder com una munió de aucells fastigosos un cadavre, 's fa necessaria la vinguda de frescas y sanitosas corrents regionalistas que purifiquin l' aire en que vivim: es precis reanimar l' esperit públich de cada regió á fi de que clami pera obtenir lo que se li hagi prés, no volguent contribuir á aqueixa comedia indigna que 'ls polítichs moderns representan, y que pretenen formalisar uns Parlaments votats no mes per quatre ignocents y per centenars de sers fantástichs y ab los que s' ha volgut substituhir á nostras gloriosas y antiguas Corts en que estavan representats tots los Estaments; es indispensable, en fi, refer las parts del edifici pera conservarho tot.

Y veyeuse aquí, animada d' aquets desitjos, valenta, entusiasta y numerosa la joventut catalanista predicant per tot arreu lo que li pertoca ser á nostra terra y cantant lo que fou á fi de preparar al poble pera la obra de regeneració que s' imposa y que es l' únich remey digne á tant temps de sufriment. Per aixó, senyors, la host aumenta cada día d' una manera prodigiosa, y per aixó vós deya al comensament que en los Certámens literaris de Catalunya, tan ben rebuts per lo poble, es allí ahont se pot veure si la plansó cau en bona terra pera fructificar aviat.

Tothom, tothom cab sota 'ls plechs de la nostra bandera blanca,

pero cap partit á la madrilenya tacará ab son mal baf las nostras filas. No som ni madurs, ni verts, ni carlins, ni lliberals, som catalans. Res de nomenclaturas arcaicas y viciosas que volém fer passar de moda: som lliberals perque volém la llibertat de la nostra terra, llibertat que ja va tenir en sigles dels que 'n diuhen atrassats y que necessitém per acomodarla á la vida moderna. Respectém la bona fe dels que encara avuy están afiliats en algún partit espanyol, perque encara que 'l desengany li triga li arribará al fi y trucarà á las nostras portas. Pero al entrar en ellas deurá ser fumigat fins á deixar l' últim relleu de sas aficions antigues, com lo que ve de terra empestada deu espolsar fins l' últim gra de pols de son vestit al entrar en país sá.

Aqueixas, senyors, son las aspiracions del catalanisme que voldria veure extendres per totas las regions d' Espanya y de tot lo mon. ¿Qué mes hermós ni mes just que la llibertat y la vida propia de las regions? Entre la impetuositat de las passions del individuo y la absorbent tiranía del Estat, la llibertat regional com un arch de pau y d' aliansa, l' home no dependint directament tan d' aprop com de sí mateix pera ferse esclau de sos propis impulsos, ni tan de lluny com d' un poder central que desconeix sas costums y sa manera íntima de viure; no vivint sol com los salvatjes y las feras, ni absorvit per l' Estat com en la Roma antigua, sino en familia, com Deu mana, pera poguer socorre á sos germans, expansionarse, treballar, viure, en una paraula, com un home.

¡Quína conquesta més veritable de la civilisació moderna fora la d' alcansar per tots los pobles aqueixa vida de germanó tan desitjada!

Per lo que toca á nosaltres, en lo que 's refereix á Catalunya, ho tenim per segur alcansarho, perque no hi ha realme al mon que més dret hi tinga. No hi fa res que 'ns motejin per ara de visionaris é idealistas: res hi fa que 'ns tractin, ab ridicula compassió, de bojos, que ja ve de temps lo tenir per locura las ideas més grans y més salvadoras, y per boig fou tingut lo mateix Deu al baixar á redimir los homes, y boig se digué á Colón quan atravessá 'ls abismes del mar pera anar á arreballarlos un mon nou

Deu nos en dó de bojos com aquestos.

Si no fos aixís, si haviam de resultar inútils los nostres esforços, si tot aqueix pervenir de color de rosa no fos més que un somni de la nostra inflamada fantasía, si Catalunya després de tants afanys no hagués lograt altra cosa que recullir uns quants cants inútils de sos poetes, tan inútils com los de las perfidiosas cigalas celebrant al sol que no las escolta, si 'ls trovadors cataláns havían sols d' haver lograt ab sos concerts son lluhiment propi y no 'l de la patria ab tot lo magnífich esplet de sas hermosas cansóns, valdria més llensar riu

avall la lira catalana pera que no vingúes á torbar nostre esperit ab sons enganyosos y pera que anés á jeure pera sempre en l' inmesurable mar del oblit.

Pero no es aixís. La mateixa concurrencia que ara ompla 'l local, los numerosos ofertors de premis y 'ls autors de las bellas poesías que aném á sentir, lo trono que enjoyat espera á la dama que ha d' ocupar-lo pera esser proclamada Reina de la hermosura y de la modestia, tota aqueixa festa celebrada al voltant d' inmensas fábricas, que avuy casi fan mudas lleys inicuas, perque potser sos enrogallats xiscles aixordavan á las orellas avesadas al silenci de la mort, fábricas que son palaus y santuaris del treball, que entre nosaltres s' agermana ab la poesia, perque també son nostres poetes los obrers que teixeixen lo llens de las glorias futuras de la Patria, tot diu que es un poble en pes qui creu en lo día en que s' alcansará la reivindicació de tots los drets de Catalunya, y no es possible errarse en una apreciación tan llógica y tan unánim, perque sabut es ja com un adagi, que la veu del poble es la veu de Deu.

¡Avant, donchs! y no ab criteri egoista, no ab restriccions impropies de nostre carácter, treballém dins de casa nostra pera lograr, no que Espanya, sino que tota la Iberia, s' uneixi ab llassos d' amor, rescabalant cada regió sa existencia propia y característica, y aixís, solament aixís, podrá vencer al fi per entre tots los espanyols la unió, que es la vida, contra la uniformitat que es la mort.

HE DIT.

NOVAS

—Terminats ja sos treballs d' organisació de la "Lliga de Catalunya," la Comisió nombrada al efecte convocá lo dia 6 del corrent á tots los socis pera la elecció de la definitiva Junta Directiva, la cual resultá com segueix:

President, D. Pau Sans y Guitart, Tresorer, D. Francisco X. Tobella.—Bibliotecari, D. Antoni Bulbena.—Conservador del edifici.—D. Bonaventura Bassegoda.—Secretari, D. Joan Freixa Cos.

Vocals: D. Lluís Domenech.—D. Antoni Aulestia.—D. Cèssar A. Torras.—D. Bernat Muntadas.—D. Joaquím Riera y Bertrán.—D. Narcís Oller.—D. Francisco Alió.—D. Felip de Hita.—D. Tomás Dalmau.—D. Joan Ferrer y Soler.—D. Joaquím Casas Carbó.—D. Joseph M.ª Valls y Vicens.—D. Joaquím Cabot.—D. Francisco Serra.—D. Pere Gurgui.—D. Joan Almirall Forasté.

Molt nos plau que siga ja un fet la creació de la "Lliga de Catalunya" y no podem menos qu' adherirnos de tot cor á la idea qu' ha guiat á son entusiastas fundadors.

Densá que 'l *Centre Catalá* de Barcelona va fer l' etsegallada de voler dividir als catalanistas prenent donarlosli colors que no deuen tenir, si miran única y exclusivament la felicitat de Catalunya y Espanya, era just, natural y convenient que 'ls veraders catalanistas, los qu' estiman á la Patria com s' estiman los fills á una mare, que plorosa y desvolguda cerca los drets que mans estranyas li furtaren, era molt just, repetim, qu' aquestos homes tinguessin un lloch ahont acullirse y fer sentir desde allá lo que pensan los bons fills de Catalunya.

Lo *Centre Catalá* de Barcelona no podia de cap manera portar la representació de

nostra causa en la vehina capital, justament en una época en que per sa desgracia no sab fer res mes que tirar pedras á la seva propia teulada y no 'n tira á la nostra, gracias á la precaució que 's va pendre á son degut temps descartantlo del florit camp de las nostras aspiracions.

Benvinguda sia, donchs, la "Lliga de Catalunya" puig vé á defensar nostras ideas que son las de tots los Centres catalanistas, ab son apoyo y decisió molt ha de guanyar l' idea que 'ns anima en nostra tasca y per aixó nos posem á son costat, disposats á ajudarla ab totas nostras forsas.

Un diari d' aquesta població, bastant conegut, ha publicat una revista de la festa del Circol Sabadellés, que no ha pogut menos d' agraviar als que prengeren part en la consabuda festa y ab més rahó á las distingidas señora y señoretas, qu' ab sa galanteria acostumada, van acceptar l' encarrech de la Junta, per creurer qu' en aquesta ciutar sols hi existeixen personas que tenen en compte las bonas formas que exigeixen festas com la del Cassino.

La tal revista feta á istil de *chulo ó torero*, desdin tan de la cultura y bonas formas ab que deu esser tractada una Societat, qu' atentament invita á la prempsa local, fins are tan poch honrada ab aquesta distinció, qu' ab sentiment hauriam agut de confessar que Sabadell no es prou digne de certas festas, ja que entre sos fills hi ha qui falta tant descaradament á las mes rudimentarias reglas de la cortesía.

Per fortuna, se 'ns ha dit que l' autor d' un acte tan improcedent no es fill de Sabadell ni de Catalunya.

En mitj de tot, sempre es una alegría al veurer que cap catalá es capás de deshonar á sa terra ab actes com 'l que 'ns ocupa.

A instancias de D. Joseph Fiter é Inglés la Real academia de la Historia, ha sollicitat del ministeri de Foment que sia declarat monument oficial lo preciós claustre del monastir de San Cugat del Vallés, pera salvarlo aixis de la destrucció y de las sensibles mutilacions que acabarian ab aquella página del art romátich de Catalunya.

Gracias á la amabilitat de nostre estimat amich D. Ernest Moliné y Brasés publicuém en lloch preferen un article crítich de la *La colla del carrer* Memorias de xicot, de don Joan Pons y Massaven, de qual tomet ja donarém compte en un dels pasats números.

Acompanyat de un atent ofici hem rebut del Illtre. Arcalde de Barcelona lo programa del concurs al objecte d' estimular á editors, escritores y artistes d' aquesta localitat pera que concorrin á los certamens qu' ab motiu de la Exposició Universal tindrán lloch en la capital en abril del any 1887.

En lo próxim número comensaren sa publicació, agrehin al ilustre patrici la senyalada atenció que li ha merescut nostre humil setmanari.

Segons noticias que tenim podrá inaugurarse pera l' any 1888 lo Monastí de Ripoll, coincidint ab lo milenari de sa fundació.

Aquesta nit se posará en escena per la companyia de ópera italiana que dirigirá á l' intelligent Mtre. D. Juan Goula en lo teatre de los Campos de Recreo, la tan aplaueida ópera *Un Ballo in Maschera*.

La Compañia dramática que baix la direcció del distinguit primer actor D. Miguel Pi-grau actuará en lo teatre Principal d' aquesta ciutat, obrirá sas portas avuy posant en escena lo celebrat drama en 3 actes y en prosa del eminent poeta D. Joseph Echegaray *De mala raza* y la pessa en un acte *Noticia fresca* dels celebrats escriptors Srs. Vital Aza y Estremera.

Per falta d' espay no publiquem avuy la comunicació que 'l *Centre Escolar Catalanista* endressa á sos socis ab motiu de sa separació ab lo *Centre Catalá* de Barcelona aixís com també l' *Acort* qu' en fetxa 9 del passat Septembre remeteren al President del esmentat *Centre*.

Copiem del *Somatent* de Reus del dia 9:

A las quatre de la tarde d' ahir fou conduhit al cementiri lo cadavre de nostre benvolgut amich don Ignasi Oliveró y Camps. No obtant lo mal temps que feya, l' acompanyament era numerós, vejentshi representans del col·legi de procuradors, que 'l finat hi perteneixia y del de advocats, assistiren també gran número de Catalanistas y essent representada la "Associació Catalanista" en lo cap del dol per tresindividuos de la junta directiva de la que 'n era vocal lo senyor Oliveró. Tres noys de la Casa de la Caritat portavan una corona d' eura sobre fondo de vellut morat y ab la següent inscripció "Recort de la Associació Catalanista Ignasi Oliveró."

Un periodich anuncia que personas de influencia s' acupan en aquestos moments en formar una especie de "Lliga agraria," y que es posible que avans de la reunió de Corts, la "Lliga" realisi algun acte de ressonacia que no podrá menos de ser acullit ab gran entussiasme per las classes productoras del país.

SECCIÓ DE ANUNCIS

FUNDICIÓ DE FERRO

PERA VENDRER

EN LA CIUTAT DE SABADELL

Establiment complert pera funcionar al moment ab sa máquina de vapor corresponent, tot en molt bon estat:

Informes, carrer del Hospital, núm. 104, magatsém de ferro, Barcelona.

¡FORA CABELLS BLANCHS!

Sens dupte que 'ls maravellosos resultats obtinguts per l' últim descubriment á fi de evitar lo cabell blanc donará molt quefer als únichs representants de Catalunya ab son prodigiós

OLI DEL SERRALLO

Aquest se troba de venda en las principals Droguerías y Perfumerías d' Espanya.

Vendas al en gros: Passeig de Gracia, 80, baixos, Barcelona.

ÚNICH REPRESENTANT EN AQUEIXA CIUTAT Y TARRASA

Domingo Saret Vila, Capmany, 52

¡NO MES CABELLS BLANCHS!

TEATRO PRINCIPAL

HOY DOMINGO 16 DE OCTUBRE DE 1887.—DEBUT DE LA COMPAÑIA DRAMÁTICA

DIRIGIDA POR EL REPUTADO PRIMER ACTOR

DON MIGUEL PIGRAU

El drama en 3 actos

DE MALA RAZA

La pieza

NOTICIA FRESCA

Á las 8.